

6 oktober 2019, 15.30 uur

Consortium Vocale o.l.v. Stephen Kavelaar

Lauren Armishaw
(sopraan)

Matthew Baker
(bas-bariton)

Bert Mooiman
Hans Schellevis
(Blüthner vleugel)

Adriaan Feyaerts
(Pauken)

Ein deutsches Requiem - Johannes Brahms

Ein deutsches Requiem

Het Requiem van Brahms (1833-1897) staat niet direct in de traditie van de al eeuwen bekende (Gregoriaanse) Missa pro Defunctis (mis voor de overledenen) met vaste delen voor de liturgie van een uitvaartmis in de Room-Katholieke kerk. Brahms selecteerde teksten uit het Oude en Nieuwe Testament en toonzette deze in het Duits, niet direct bedoeld als liturgische muziek, maar als een religieus werk voor de concertzaal. Hij was overigens niet de eerste. In 1635 ging Schütz hem al voor met een Requiem in de Duitse taal: Musikalische Exequiën (naar 'ex sequor' = uitgeleide doen).

In 1868 voltooide Brahms het Requiem, zijn eerste werk voor grote symfonische bezetting. Hij was toen 35 en de vier symfonieën moesten nog volgen. Tot dan was hij vooral bekend als componist van vocale- en kamermuziek.

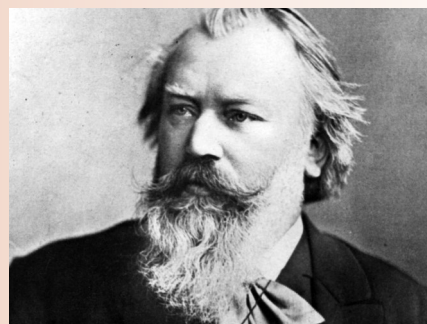
Al een half jaar na de première in april 1868 voltooide hij een versie voor koor en piano quatre mains. De twee pianisten zorgen voor veel mogelijkheden als het gaat om variatie in klankkeuren, melodische lijnen, invulling van harmonieën en de complexe ritmische structuren, iets waar Brahms om bekend staat. De Duitse musicus Heinrich Poos (*1928) voegde pauken toe voor de delen 2, 3 en 6, zoals ook in Brahms' eerste versie met symfonische bezetting. Een absoluut terechte en artistiek waardevolle toevoeging.

Om het intieme karakter van deze versie te versterken is ervoor gekozen vandaag gebruik te maken van een Blüthner vleugel uit 1867. We kunnen ervan uit gaan dat Brahms bekend was met de klank van deze vleugel. Anders dan bij een moderne vleugel, waarbij het gedeelte met de hoge tonen veelal "scherper" is om o.a. de klankschoonheid in de grote concertzalen van tegenwoordig te bevorderen, is de klank van het instrument uit 1867 milder en daarmee zeer geschikt voor samenspel met een kamerkoor met kleinere bezetting.

De door Brahms gekozen Bijbelse teksten zijn woorden van eerbetoon (deel 1), waarschuwing en bevrijding (deel 2), besef van de eigen eindigheid (deel 3), verlangen (deel 4), troost (deel 5), toekomst (deel 6) en berusting (deel 7).

Met enige vrijheid en spiritualiteit kun je dit Requiem een Missa pro vivis (mis voor de levenden) noemen. Zoals deze woorden al eeuwigheidswaarde hadden in het oude Israël en de Joodse religieuze traditie, kunnen zij ook nu nog voor de hele mensheid tot inspiratie zijn in overdenkingen over de grote vragen van leven en dood. Iets waar de grote wereldreligies en de levensbeschouwende stromingen elkaar ten diepste ontmoeten - ondanks een soms verschillend woordgebruik.

Stephen Kavelaar, oktober 2019

Het maken van audio- of video-opnamen of foto's is niet toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de Arie Molenkamp Stichting en de uitvoerenden.

Ein deutsches Requiem

DEEL I (koor)

Selig [gerechtvaardigd] sind, die da Leid tragen,
denn sie sollen getröstet werden.

Matthäus 5:4

Die mit Tränen säen [zaaien], werden mit Freuden ernten [oogsten].
Sie gehen hin und weinen und tragen edlen Samen [zaden]
und kommen mit Freuden und bringen ihre Garben [hun schoven].

Psalm 126:5-6

DEEL II (koor)

Denn alles Fleisch, es ist wie Gras
und alle Herrlichkeit des Menschen
wie des Grases Blumen.
Das Gras ist verdorret und die Blume abgefallen.

1 Petrus 1:24

So seid nun geduldig, lieben Brüder,
bis auf die Zukunft des Herrn.
Siehe, ein Ackermann wartet
auf die köstliche Frucht der Erde
und ist geduldig darüber bis er empfahe [ontvangt]
den Morgenregen und Abendregen.

Jacobus 5:7

Aber des Herrn Wort bleibt in Ewigkeit.

1 Petrus 1:25

Die Erlöseten des Herrn werden wiederkommen,
und gen Zion kommen mit Jauchzen,
ewige Freude wird über ihrem Haupte sein.
Freude und Wonne [overvloed]
werden sie ergreifen [aangrijpen]
und Schmerz und Seufzen wird weg müssen.

Jesaja 35:10

DEEL III (koor en bariton)

Herr, lehre doch mich,
daß ein Ende mit mir haben muß,
und mein Leben ein Ziel [*doel*] hat,
und ich davon muß.

Siehe, meine Tage sind einer Hand breit vor dir,
und mein Leben ist wie nichts vor dir.

Ach, wie gar nichts sind alle Menschen,
die doch so sicher leben.

Sie gehen daher wie ein Schemen [*zielloos*]
und machen ihnen viel vergebliche Unruhe [*zinloze rusteloosheid*];
sie sammeln [*verzamelen*] und wissen nicht,
wer es kriegen [*krijgen*] wird.

Nun, Herr, wes soll ich mich trösten?
Ich hoffe auf dich.

Psalm 39: 5-8

Der Gerechten Seelen sind in Gottes Hand,
und keine Qual [*kwaad*] rühret sie an.

Boek der Wijsheid 3:1

DEEL IV (koor)

Wie lieblich sind deine Wohnungen, Herr Zebaoth!
Meine Seele verlanget und sehnet [*hunkert*] sich
nach den Vorhöfen des Herrn;
mein Leib und Seele freuen sich in dem lebendigen Gott.
Wohl denen, die in deinem Hause wohnen,
die loben dich immerdar.

Psalm 84: 2, 3, 5

DEEL V (koor en sopraan)

Ihr habt nun Traurigkeit; aber ich will euch wieder sehen,
und euer Herz soll sich freuen, soll niemand von euch nehmen.

Johannes 16:22

koor: Ich will euch trösten, wie einen seine Mutter tröstet.

Jesaja 66:13

Sehet mich an: Ich habe eine kleine Zeit Mühe und Arbeit gehabt
und habe großen Trost funden.

Sirach 51: 35

koor: Ich will euch trösten, wie einen seine Mutter tröstet.

Jesaja 66:13

DEEL VI (koor en bariton)

Denn wir haben hie keine bleibende Statt,
sondern die zukünftige suchen wir.

Hebreeën 13: 14

Siehe, ich sage euch ein Geheimnis:

Wir werden nicht alle entschlafen,
wir werden aber alle verwandelt [*omgevormd*] werden;
und dasselbige plötzlich, in einem Augenblick,
zu der Zeit der letzten Posaune.

Denn es wird die Posaune [*bazuin*] schallen,
und die Toten werden auferstehen unverweslich [*onvergankelijk*],
und wir werden verwandelt [*omgevormd*] werden.

Dann wird erfüllet werden das Wort, das geschrieben steht:

Der Tod ist verschlungen [*verslonden*] in den Sieg.

Tod, wo ist dein Stachel [*prikkel*]? Hölle, wo ist dein Sieg?

I Corinthe 15: 51-55

Herr, du bist würdig zu nehmen
Preis und Ehre und Kraft,
denn du hast alle Dinge geschaffen,
und durch deinen Willen haben sie
das Wesen und sind geschaffen.

Openbaringen 4: 11

DEEL VII (koor)

Selig sind die Toten, die in dem Herrn sterben von nun an.

Ja der Geist spricht, daß sie ruhen von ihrer Arbeit,
denn ihre Werke folgen ihnen nach.

Openbaringen 14: 13

De Blüthner-vleugel uit 1867 is geleverd door de firma Andriessen Piano's~Vleugels te Haarlem.

De pauken zijn geleverd door het studentenorkest D.S.M.G. Krashna Musika uit Delft.

*Wij zijn onderstaande organisaties bijzonder erkentelijk voor hun financiële steun,
waardoor deze uitvoering mogelijk is gemaakt.*

Fonds 1818

Stephen Kavelaar studeerde koordirectie aan het conservatorium in Rotterdam, zang bij Marianne Dieleman en interpretatielessen bij Meindert Kraak. Hij leidde meerdere concert- en kamerkoren en maakte cd-opnames van Bachs Johannes Passion en traditionele Christmas Carols. Van 2001 tot 2019 was hij artistiek en muzikaal verantwoordelijk voor de jaarlijkse uitvoering van Bachs Matthäus Passion in de Grote Kerk van Edam. Met de kamerkoren realiseerde hij producties met muziek in diverse muziekstijlen. Als artistiek leider/gastdirigent verzorgde hij voor International Cultural Productions (ICP) van 1999 tot 2006 producties in het buitenland met optredens in Luxemburg, Engeland (York), Hongarije (Skékesfehervár en Boedapest), Tsjechië (Praag en Beroun), Slowakije (Bratislava), Duitsland (Halle, Dresden, Dornheim en Berlijn), Polen (Wroclaw) en Frankrijk (Perigeux, Bergécac en Parijs). In Nederland heeft hij gewerkt met het Randstedelijk Begeleidingsorkest en het Promenade Orkest, als ook met de op barokinstrumenten musicerende ensembles Florilegium Musicum, Collegium Musicum, The Northern Consort en Accademia Amsterdam. In Duitsland werkte hij met Sinfonietta Dresden, Musica Juventa en het Fasch Ensemble.

Lauren Armishaw studeerde af in zowel muziek als wiskunde aan de Victoria Universiteit in Wellington (Nieuw-Zeeland). In 2007 behaalde zij aan het Koninklijk Conservatorium cum laude haar Master in oude muziek. Zij is een veel gevraagd soliste voor zowel barok- als klassieke muziek en treedt op in heel Europa en Nieuw-Zeeland en werkt samen met koren en orkesten als De Nederlandse Bachvereniging, Nederlands Kamerkoor, Nieuw-Zeeland Barokorkest, L-Arpeggiata (Frankrijk), Les Inventions (Frankrijk) en Les Muffatti (Belgie). In 2008 was ze finaliste in zowel het Internationale Musica Sacra Concours in Rome als het Internationale Canto Barocco Concours in Napels. Ze was één van de Laureaten van de Nederlandse Vocalisten Presentatie 2009.

Matthew Baker studeerde Mediëvistiek aan de Universiteit van Sydney en behaalde in 2005 zijn Masters diploma Barokzang aan het Koninklijk Conservatorium. In 2006 won hij de eerste prijs voor zijn bas aria's in Händels Messiah, tijdens het Concorso Internazionale di Canto Solistico van de Fondazione Seghizzi in Italië. Hij treedt regelmatig op in oratoria en opera's in de Benelux en Frankrijk, met dirigenten als Jos van Veldhoven, Francoise Lasserre, Paul van Nevel en Christina Pluhar. Hij is ook regelmatig als solist of ensemblezanger te horen op diverse oude muziekfestivals, zoals in Utrecht, Antwerpen, Brugge, Vezelay en Saintes. In Engeland trad hij als solist op met The City of London Symphonia en The St. Albans Bach Choir en in Duitsland met de Düsseldorfer Symphoniker.

Bert Mooiman behaalde aan het Koninklijk Conservatorium cum laude de diploma's Uitvoerende Musicus piano (bij Theo Bruins) en orgel (bij Wim van Beek en Bert Matter). Hij is als docent hoofdvak muziektheorie, piano en improvisatie verbonden aan het Koninklijk Conservatorium.

Hans Schellevis studeerde piano aan de conservatoria van Amsterdam en Den Haag. Hij begeleidde op masterclasses van o.a. Nelly Miricioiu en Elly Ameling en maakte diverse radio- en televisieopnamen. Hij is naast repertoirecoach een veelgevraagd begeleider op internationale zangconcoursen.

Adriaan Feyaerts studeerde aan het Conservatorium Amsterdam en behaalde zijn Master aan de Hochschule für Musik in München. Momenteel is hij verbonden aan het Rotterdams Philharmonisch Orkest.

Zondagmatinee

*Gratis toegankelijke zondagmiddagconcerten met collecte,
iedere derde zondag in de maanden januari - juni.*

19 januari 2020, 15.30 uur
Josephine Hoogstad en Luba Podgayskaya (piano en zang)

16 februari 2020, 15.30 uur
Barokensemble Concerto Valiante

15 maart 2020, 15.30 uur
Voorburgs Vocaal Ensemble

19 april 2020, 15.30 uur
Alessandro Conti (piano)

17 mei 2020, 15.30 uur
The Abbey Music Ensemble (zang, fluit en orgel)

21 juni 2020, 15.30 uur
Vocaal Ensemble Multiple Voice (Utrecht)

Meer info: www.abdijkerk.info

Arie Molenkamp
Stichting

Secretariaat: Vincent Hildebrandt
Primulastraat 26, 2565 PJ Den Haag
T 070 3258817 E ams@casema.nl
www.abdijkerk.info

Deze concerten kunnen plaatsvinden dankzij de financiële steun van de Arie Molenkamp Stichting. U kunt ons steunen door toe te treden tot de **Vriendenkring van de Arie Molenkamp Stichting** en jaarlijks een vast bedrag (minimaal €15, aftrekbaar voor de belasting) over te maken op NL87RABO0119625776 t.n.v. Arie Molenkamp Stichting te Den Haag o.v.v. (nieuwe) Vriend. Vergeet niet uw e-mail adres te vermelden, zodat wij u op de hoogte kunnen houden van onze activiteiten. Uw steun is hard nodig en wordt bijzonder gewaardeerd!

facebook

Wij zijn ook te vinden op Facebook:
www.facebook.com/Abdijkerk/
Als u onze pagina 'liked', blijft u automatisch op de hoogte van alle activiteiten in de Abdijkerk.

Abdijkerk, Willem III straat 40 Den Haag
T 070 3974182 www.abdijkerk.info

Internationale orgelconcerten bij kaarslicht 2019

Aanvang 15.30 uur.

**Toegang €10; passe-partout drie concerten €20,
inclusief programmaboekje en drankje.**

***Kaartverkoop ook online
(www.abdijkerk.info)***

**Zaterdag 9 november 2019
Ben van Oosten (Den Haag)**

**Zaterdag 23 november 2019
Karol Mossakowski (Lille/Parijs)**

**Zaterdag 30 november 2019
Olivier Penin (Parijs)**

